

JUDr. Pavel Blažek, Ph.D.
MINISTR SPRAVEDLNOSTI ČR

Praha 10. července 2023
č. j. MSP-327/2023-ODKA-SPZ/2
Počet listů: 2
Přílohy: 2

Nejvyšší soud
Burešova 20
657 37 Brno

Obv. V. D. - stížnost pro porušení zákona

Přílohy:

- Kopie trestního spisu PČR, KŘP Středočeského kraje, Územní odbor Mladá Boleslav, Oddělení obecné kriminality, sp. zn. KRPS-259949/TČ-2022-010771
- Usnesení státní zástupkyně OSZ v Mladé Boleslavi ze dne 5. 4. 2023, č.j. 1 ZT 68/2023-13

Podle § 266 odst. 1 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), podávám ve prospěch obviněné V. D.,

stížnost pro porušení zákona

proti pravomocnému usnesení státního zástupce Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi ze dne 5. 4. 2023, č.j. 1 ZT 68/2023-13.

Řízení předcházející napadenému rozhodnutí

- 1 Usnesením Policie ČR, KŘP Středočeského kraje, Územního odboru Mladá Boleslav, Oddělení obecné kriminality ze dne 23. 2. 2023 č.j. KRPS-259949-54/TČ-2022-010771-VH, bylo zahájeno trestní stahání obv. D. pro skutek právně kvalifikovaný jako účastenství ve formě návodu dle § 24 odst. 1 písm. b) trestního zákoníku k přečinu pomluvy dle § 184 odst. 1, odst. 2 trestního zákoníku
- 2 Usnesení o zahájení trestního stíhání doručoval policejní orgán jednak obviněné V. D., jednak advokátovi Mgr. Janu Varhaníkovi, LL.M., se kterým policejní orgán jednal jako s obhájcem obviněné, a to s ohledem na prohlášení V. D., které učinila ještě ve stádiu před zahájením

trestního stíhání v dané trestní věci, když v průběhu podání vysvětlení dle § 158 odst. 6 trestního zákoníku dne 17. 1. 2023 uvedla do záznamu o podaném vysvětlení, který byl sepisován v přítomnost Mgr. Jana Varhaníka, LL.M., jako jejího právního zástupce, že „uděluje plnou moc k zastupování ve všech věcech a řízeních týkajících se skutků, který je předmětem vyšetřování, ať už jako poškozená nebo obviněná. Právní zástupce je oprávněn přijímat písemnosti navrhovaných důkazů, podávat podněty a návrhy důkazů jakožto činit i další právní prostředky potřebné či vhodné, včetně podání stížnosti“.

- 3 Obviněná převzala usnesení o zahájení trestního stíhání dne 14. 3. 2023 a Mgr. Janu Varhaníkovi, LL. M. bylo doručeno datovou schránkou dne 20. 3. 2023. Obviněná podala proti usnesení o zahájení trestního stíhání blanketní stížnost podáním datovaným dnem 17. 3. 2023, které zaslala dne 18. 3. 2023 prostřednictvím České pošty. Dne 21. 3. 2023 pak podala další blanketní stížnost prostřednictvím svého obhájce, která byla obhájcem odůvodněna podáním zasláním do datové schránky dne 27. 3. 2023.

Napadené rozhodnutí

- 4 Usnesením státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi ze dne 5. 4. 2023, č. j. 1 ZT 68/2023-13, byla stížnost obviněné V. D. proti usnesení o zahájení trestního stíhání policejního orgánu ze dne 23. 2. 2023 č.j. KRPS-259949-54/TČ-2022-010771-VH zamítnuta dle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu pro opožděnost.
- 5 V odůvodnění usnesení poukázala státní zástupkyně na to, že obviněné bylo usnesení o zahájení trestního stíhání doručeno dne 14. 3. 2023, avšak blanketní stížnost datovanou dnem 17. 3. 2023 odevzdala obviněná k poštovní přepravě až dne 18. 3. 2023, tedy po uplynutí zákonné lhůty k podání stížnosti. Ke stížnosti podané obhájcem uvedla, že v daném případě se nejedná o nutnou obhajobu, kdy by po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání obviněné a jejímu obhájci běžela každé z těchto osob oprávněných k podání stížnosti samostatná třídenní lhůta. Obhájci proto po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání dne 20. 3. 2023 nová lhůta k podání stížnosti běžet nezačala.

Právní posouzení

Relevantní právní úprava

- 6 Dle § 143 odst. 1 trestního řádu stížnost se podává u orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení (§ 137); jestliže se usnesení oznamuje jak obviněnému, tak i jeho opatrovníku nebo obhájci, běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději.
- 7 Dle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu nadřízený orgán zamítne stížnost byla-li podána opožděně, osobou neoprávněnou, osobou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již předtím výslovně vzala zpět.

Posouzení předmětné věci

- 8 K porušení zákona v neprospěch obviněné V. D. došlo tím, že státní zástupkyně OSZ v Mladé Boleslavi, která rozhodovala o stížnosti obviněné proti usnesení o zahájení trestního stíhání, nerespektovala ust. § 143 odst. 1 trestního řádu a stížnost obviněné zamítla jako opožděně podanou dle § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu, aniž by se jejím obsahem věcně zabývala.

- 9 Obviněná V. D. si sice zvolila jako potenciálního obhájce Mgr. Jana Varhaníka, LL.M. již dne 17. 1. 2023, tedy v době před zahájením trestního stíhání, nicméně tuto plnou moc vymezila do úředního záznamu o podaném vysvětlení tak široce, že se vztahuje na její zastupování ve všech věcech a řízeních týkajících se skutků, které jsou předmětem vyšetřování, ať už v něm bude mít postavení poškozené nebo obviněné. V tomto směru muselo být přes formální nedokonalost a obecnost udělení plné moci jak policejnímu orgánu, tak státní zástupkyni zřejmé, že výše označený advokát získal pro dané trestní řízení postavení právního zástupce V. D., a to bez ohledu na procesní postavení, které bude mít jmenovaná v průběhu trestního řízení. Pro tento závěr svědčí mj. fakt, že policejní orgán při vydání usnesení o zahájení trestního stíhání bez dalšího jednal s advokátem Mgr. Janem Varhaníkem, LL.M., jako s obhájcem obviněné, neboť mu zaslal usnesení o zahájení trestního stíhání, aniž by na obviněné požadoval potvrzení platnosti plné moci udělené do protokolu. Pokud měla obviněná obhájce již v době vydání usnesení o zahájení trestního stíhání, pak, bez ohledu na skutečnost, že se nejednalo o případ nutné obhajoby, musel být dle § 160 odst. 2 trestního řádu opis usnesení o zahájení trestního stíhání doručen obviněné i jejímu obhájci, přičemž § 143 odst. 1 trestního řádu výslovně uvádí, že pokud se usnesení oznamuje jak obviněnému, tak i jeho obhájci, běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději. Skutečnost, že se ve věci nejednalo o nutnou obhajobu, je přitom irelevantní, neboť zákon nerozlišuje mezi obhájcem zvolením či ustanoveným.
- 10 Usnesení o zahájení trestního stíhání bylo obviněné doručeno dne 14. 3. 2023 a jejímu obhájci dne 20. 3. 2023. Stížnost byla podána obviněnou nejprve dne 18. 3. 2023 a následně prostřednictvím obhájce dne 21. 3. 2023. Lhůta pro podání stížnosti uplynula teprve dnem 23. 3. 2023. Stížnost tedy nebyla podána opožděně.
- 11 Vzhledem ke shora uvedenému došlo v předmětné věci k nesprávnému výkladu trestně-procesních norem, neboť bylo mylně dovozeno, že v případě zvoleného obhájce neběží třídní lhůta pro podání stížnosti od doručení opisu usnesení o zahájení trestního stíhání obviněnému a obhájci samostatně, tedy od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději. V důsledku tohoto nesprávného výkladu procesních ustanovení došlo zamítnutím stížnosti obviněné pro opožděnost k porušení zákona, konkrétně v ust. § 143 odst. 1 trestního řádu a § 148 odst. 1 písm. b) trestního řádu. V důsledku tohoto pochybení nedošlo k věcnému přezkoumání podané stížnosti a bylo tak porušeno i ust. § 2 odst. 1 trestního řádu, neboť došlo ke zkrácení práva obviněné na spravedlivý proces, v daném případě práva na objektivní věcné přezkoumání důvodnosti jejího trestního stíhání příslušným orgánem.
- 12 K problematice udělení plné moci právnímu zástupci již před zahájením trestního stíhání s vymezením rozsahu zastupování klienta i pro případ zahájení trestního stíhání, kdy bude právní zástupce vystupovat nadále v roli zvoleného obhájce ve stádiu trestního stíhání, se již Nejvyšší soud opakovaně vyjadřoval se závěrem, že plná moc udělená advokátovi v době před zahájením trestního stíhání, zahrnující zmocnění i pro výkon obhajoby pro případ zahájení trestního stíhání proti osobě, která plnou moc udělila, má vůči orgánům činným v trestním řízení účinky i v době, kdy bylo rozhodnuto o zahájení trestního stíhání. Vzhledem k této skutečnosti tak již od okamžiku vydání usnesení o zahájení trestního stíhání má či nabývá právní zástupce dané osoby, proti které bylo trestní stíhání zahájeno, procesní postavení obhájce obviněného se všemi z toho plynoucími právy, včetně práva na doručení usnesení o zahájení trestního stíhání, což má za následek s tím spojené počítání lhůty pro podání stížnosti podle pravidla obsaženého v § 143 odst. 1 trestního řádu (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne

22. 11. 2015 sp. zn. 7 Tz 56/2016 a rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 19. 2. 2014 sp. zn. 5 Tz 9/2014 a ze dne 8. 1. 2014 sp. zn. 7 Tz 70/2013).

- 13 Pro případ, že by Nejvyšší soud dospěl k závěru, že jsou splněny podmínky pro rozhodnutí o této stížnosti pro porušení zákona v neveřejném zasedání, s takovým postupem souhlasím.

Návrh

- 14 S ohledem na výše uvedené si dovoluji Nejvyššímu soudu navrhnout, aby:

- 1) Dle § 268 odst. 2 trestního řádu vyslovil, že usnesením státní zástupkyně Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi ze dne 5. 4. 2023, č.j. 1 ZT 68/2023-13, byl porušen zákon v neprospěch obviněné V. D., v ustanovení § 143 odst. 1 a 148 odst.1 písm. b) trestního řádu;
- 2) s odkazem na § 269 odst. 2 trestního řádu toto usnesení zrušil, a zároveň zrušil všechna rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu;
- 3) a v souladu s § 270 odst. 1 trestního řádu státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Mladé Boleslavi přikázal, aby věc v potřebné rozsahu znovu projednal a rozhodl.